

ලොකනීති

ධම්මවිචය

පටුන

1. පශ්චිතකණ්ඩො	1
සුජනකණ්ඩො	7
4. බාලදුජ්ජනකණ්ඩො	11
4. මිත්තකණ්ඩො	13
5. ඉත්ථිකණ්ඩො.....	16
6. රාජකණ්ඩො	19
7. පකිණ්ණකණ්ඩො	23

“ධම්මා සුතා ධාතා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුඡපට්ඨිදා.”

(මහා සුඤ්ඤත සුත්තං; මජ්ඣිම නිකායො, උපරිපණ්ණාසකො, සුඤ්ඤත වග්ගො.)

පටුන සංස්කරණය - භික්ඛු ධම්මවිහාරී

(ජව්ව සංගායනා ත්‍රිපිටක වැඩසටහනින් උපුටා සකසන ලදී)

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස

ලෝකනීති

1. පණ්ඩිතකණ්ඩො

1.

ලෝකනීතිං පවක්ඛාමි,
නානාසත්ථසමුද්ධටං;
මාගධෙනෙව සඨබ්බෙපං,
චන්දිත්වා රතනත්ථයං.

2.

නීතිලෝකෙ පුරිසස්ස සාරො,
මානා පිතා ආචරියොච මිත්තො;
තස්මා හි නීතිං පුරිසො විජ්ඣෙය්‍ය,
ඤාණී මහා භොති බ්‍රහ්මස්සුතොච.

3.

අලසස්ස කුතො සිජ්ජං,
අසිජ්ජස්ස කුතො ධනං;
අධනස්ස කුතො මිත්තං,
අමිත්තස්ස කුතො සුඛං;
අසුඛස්ස කුතො පුඤ්ඤං,
අපුඤ්ඤස්ස කුතො වරං.

4.

සිජ්ජා සමං ධනං නත්ථි,
සිජ්ජං චොරා නගණ්හරෙ;
ඉධ ලෝකෙ සිජ්ජං මිත්තං,
පරලෝකෙ සුඛාවහං.

5.

අජ්ජකං නාතිමඤ්ඤෙය්‍ය,
චිත්තෙ සුතං නිධාපයෙ;
වම්මිකොදකඛිත්ථුව,
විරෙන පරිපුරති.

6.

බුද්දොති නාතිමඤ්ඤෙයා,
විජ්ජං වා සිජ්ජමෙව වා;
එකමපි පරියොදානං,
ජීවිතකජ්ජකාරණං.

7.

සෙලෙ සෙලෙ න මාණිකං,
ගජෙ ගජෙ න මුත්තිකං;
වනෙ වනෙ න වන්දනං,
යානෙ යානෙ න පණ්ඩිතං.

8.

පණ්ඩිතො සුතසම්පන්නො,
යත්ථ අත්ථිති වෙ සුතො;
මහුස්සාහෙන තං යානං,
ගන්තබ්බංව සුතෙසිනා.

9.

සිනෙ සිජ්ජං සිනෙ ධනං,
සිනෙ පබ්බතමාරුහං;
සිනෙ කාමස්ස කොධස්ස,
ඉමෙ පඤ්ච සිනෙ සිනෙ.

10.

සුති සම්මුති සඬ්ඛ්‍යාව,
යොගා නීති විසෙසකා;
ගන්ධබ්බා ගණිකා වෙව,
ධනු බෙදා ව පුරණා.

11.

තිකිච්ඡා ඉතිහාසා ව,
ජොති මායා ව ඡන්දති;
කෙතු මන්තා ව සද්දා ව,
සිජ්ජාට්ඨාරසකා ඉමෙ.

12.

අපුට්ඨො පණ්ඩිතො හෙරී,

පජ්ජන්තො මෙ හොති පුච්ඡිතො;
බාලො පුට්ඨො අපුට්ඨොපි,
බහුමිපි භණතෙ සදා.

13.

පොත්ථකෙසු ව යං සිජ්ජං,
පරහත්ථෙසු යං ධනං;
යථාකිච්චෙ සමුජ්ජන්තො,
න තං සිජ්ජං න තං ධනං.

14.

ජලජපමාණං කුමුද්දනාලං,
කුලජපමාණං විනයො පමාණං;
බ්‍යත්තිජපමාණං කථිතවාක්‍යං,
පථවියා පමාණං තිණ මිලාතං.

15.

අප්පස්සන්තො සුතං අප්පං,
බහුං මඤ්ඤති මානවා;
සින්ධුදකං අපස්සන්තො,
කූපෙ තොයංව මණ්ඩුකො.

16.

පථමං පරාජයෙ සිජ්ජං,
දුතියං පරාජයෙ ධනං;
තතියං පරාජයෙ ධම්මං,
චතුත්ථං කිං කරිස්සති.

17.

බ්‍යත්ත පුත්‍ර කිමලසො,
අබ්‍යත්තො භාරභාරකො;
බ්‍යත්තකො පුජිතො ලොකෙ,
බ්‍යත්ත පුත්‍ර දිනෙ දිනෙ.

18.

මාතා චෙරි පිතා සත්‍රු,
කෙන බාලෙ න සික්ඛිතා;
සභාමජ්ඣෙ න සොහන්ති,

හංසමජ්ඣෙකි බකොයථා.

19.

කණ්ටකං ගිරි කො තික්ඛති,
කො අඤ්ජනං මිගක්ඛිකං;
උජ්ජථං පල්ලලෙ කො සුගන්ධං,
කුල-පුත්ත-රූපො කො පවත්තති;
සාමං-භාවො.

20.

න රසං අකොතම්බුලං,
අධනස්ස, ලඛිකතම්පි;
අලොනකන්තු බ්‍යඤ්ජනං,
බ්‍යාකරණං අසිජ්ජස්ස.

21.

සුස්සුසා සුතසම්පත්තො,
සුතාපඤ්ඤාය පවඨ්ඨති;
පඤ්ඤාය අත්ථං ජානාති,
ඤාතො අත්ථො සුබාවහො.

22.

භොජනං මෙථුනං නිද්දා,
ගොණ පොසෙපි විජ්ජති;
විජ්ජා විසෙසො පොසස්ස,
තං භීතො ගොසමො භවෙ.

23.

නත්ථි විජ්ජාසමංමිත්තං,
නච බ්‍යාධිසමො රිපු;
නච අත්තසමං පෙමං,
නච කම්මසමං බලං.

24.

හංසො මජ්ඣෙකි න කාකානං,
සීහො ගුන්තං න සොහතෙ;
ගද්දමජ්ඣෙකි තුරඬිගො,
බාලමජ්ඣෙකි ච පණ්ඩිතො.

25.

යාවජීවමිති වෙ බාලො,
පණ්ඩිතං පයිරුපාසති;
න සො ධම්මං විජානාති,
දබ්බි සුපරසං යථා.

26.

මුහුත්තමපි වෙ විඤ්ඤ,
පණ්ඩිතං පයිරුපාසති;
බ්ජපං ධම්මං විජානාති,
ජීවිහා සුපරසං යථා.

27.

විනා සත්ථං න ගච්ඡෙය්‍ය,
සුරො සඬිගාමභූමියං;
පණ්ඩිත්වාද්ධගු වාණිජො,
විදෙසගමනො තථා.

28.

ධනනාසං මනොතාපං,
සරෙ දුච්චරිතානි ච;
වඤ්චනඤ්ච අවමානං,
පණ්ඩිතො න පකාසයෙ.

29.

පත්තානුරූපකං වාක්‍යං,
සභාවරූපකං පියං;
අත්තානුරූපකං කොධං,
යො ජානාති ස පණ්ඩිතො.

30.

අ-ධනස්ස රසං බාදා,
අ-බලස්ස හථා නරා;
අ-පඤ්ඤස්ස වාක්‍ය-කථා,
උම්මත්තක-සමා ඉමෙ.

31.

අනවිහායං ගමයන්තො,

අ-ප්‍රච්ඡා බහු-භාසකො;
අත්ත-ගුණං පකාසෙත්තො,
ති-විධං භීත-ලක්ඛණං.

32.

අප්ප-රූපො බහුං භාසො,
අප්ප-පඤ්ඤො පකාසිතො;
අප්ප-සුරො සට්ඨා බොහෙ,
අප්ප-බීරා ගාවී වට්ඨ.

33.

මණ්ඩුකෙපි උක්ඛෙ සීහෙ,
කාකග්ගහෙ පියෙ පියෙ;
අ-පණ්ඩිපි පණ්ඩි හුත්වා,
ධීරා ප්‍රච්ඡෙ වයෙ වයෙ.

34.

මණ්ඩුකෙපි උක්ඛෙ සීහෙ,
සුකරෙපි උහෙ දීපෙ;
බ්ලාමරෙ සදිසෙ බ්‍යග්ගෙ,
සබ්බ ධීරෙ සිප්ප-සමෙ.

35.

න තිත්ති රාජා ධනම්භි,
පණ්ඩිතොපි සු-භාසිතෙ;
චක්ඛුංපි පිය-දස්සනෙ,
ජලෙ සාගරො න තිත්ති.

36.

රූප-යොබ්බන-සම්පන්නා,
විසාථ-කුථ-සම්භවා;
විජ්ජා-භීතා න සොහන්ති,
නිගන්ධා ඉව කිංසුකා.

37.

භීතෙ පුත්තො රාජාමච්චො,
බාල-පුත්තො ච පණ්ඩිතො;
අ-ධනස්ස ධනං බහු.

පුරිසානං න මඤ්ඤථ.

38.

යො සිප්ප-ලොහෙන,
බහුං ගණ්භාති තං සිප්පං;
මුගොව සුපිනං පස්සං,
කථෙතුම්පි න උස්සහෙ.

39.

භිජ්ජෙතුං කුම්භකාරො,
සොහෙතුං කුම්භ සට්ඨති;
න ඛිපිතුං අපායෙසු,
සිස්සානං වුඩ්ඪි-කාරණා.

40.

තග්ගරඤ්ච පලාසෙන,
යො නරො උපනය්හති;
පත්තාපි සුරහි වායන්ති,
එවං ධීරුපසෙවනා.

පණ්ඩිතකණ්ඩො නිට්ඨිතො.

සුජනකණ්ඩො

41.

සඛිභිරෙව සමාසෙථ,
සඛි කුඛ්බෙථ සන්ථවං;
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය,
සෙය්‍යා හොති න පාපියො.

42.

චජ දුජ්ජන සංසග්ගං,
හජ සාධු සමාගමං;
කර පුඤ්ඤමහොරත්තිං,
සර නිච්චමනිච්චතං.

43.

යථා උදුම්බරපක්කා,
බහිරත්තකමෙවච;

අන්තො කිමිහි සම්පුණ්ණා,
එවං දුජ්ජනහද්දයා.

44.

යථාපි පනසාපක්කා,
බහි කණ්ඩකමෙව ව;
අන්තො අමතසම්පන්නා,
එවං සුජ්ජනහදයා.

45.

සුක්ඛොපි චන්දනතරු න ජහාති ගන්ධං,
නාගො ගතො නරමුඛෙ න ජහාති ලීලං;
යන්තාගතො මධුරසං න ජහාති උච්ඡ්ථ,
දුක්ඛොපි පණ්ඩිතජනො න ජහාති ධම්මං.

46.

සීහො නාම ජිසච්ඡාපි,
පණ්ණාදීනි න බාදති;
සීහො නාම කිසොවාපි,
නාගමංසං න බාදති.

47.

කුල-ජාතො කුල-පුත්තො,
කුල-වංස-සුරක්ඛතො;
අත්තනා දුක්ඛ-පත්තොපි,
භීත-කම්මං න කාරයෙ.

48.

චන්දනං සීතලං ලොකෙ,
තතො චන්දංව සීතලං;
චන්ද-චන්දනසීතමහා,
සාධු වාකාං සුභාසිතං.

49.

උදෙය්‍ය භාණු පච්ඡිමෙ,
මෙරුරාජා නමෙය්‍යපි;
සීතලා නරකග්ගිපි,
පබ්බතග්ගෙ ව උජ්ජලං.

විකසෙ න විපරීතං,
සාධුවායාං කුදාවනං.

50.

සුඛා රුක්ඛස්ස ඡායාව,
තතො ඤාති මාතා පිතු;
තතො ආචරියො රඤ්ඤො,
තතො බුද්ධස්සනෙකධා.

51.

භමරා පුප්ඵමිච්ඡන්ති,
ගුණමිච්ඡන්ති සුඡනා;
මක්ඛිකා පුතිමිච්ඡන්ති,
දොසමිච්ඡන්ති දුප්ඡනා.

52.

මාතාභීතස්ස දුඛභාසා,
පිතාභීතස්ස දුක්‍රියා;
උභො මාතා පිතා භීතා,
දුඛභසාව දුකීරියා.

53.

මාතා සෙට්ඨස්ස සුභාසා,
පිතා සෙට්ඨස්ස සුක්‍රියා;
උභො මාතා පිතා සෙට්ඨා,
සුභාසාව සුකීරියා.

54.

සඬිගාමෙ සුර-මිච්ඡන්ති,
මන්තීසු අකුතුහලං;
පියඤ්ච අන්තපානෙසු,
අත්ථෙ ඡාතෙ ච පණ්ඩිතං.

55.

සුනඛො සුනඛං දිස්වා,
දන්තං දස්සෙති හිංසිතුං;
දුප්ඡනො සුඡනං දිස්වා,
රොසයං හිංසමිච්ඡති.

56.

මා ව වෙගෙන කිව්වානි,
කරොසි කාරාපෙසි වා;
සහසා කාරිතං කම්මං,
මන්දො පච්ඡානුතප්පති.

57.

කොධං විහිත්වා න කදාවිනසොවෙ,
මක්ඛප්පහානං ඉසයො අවණ්ණයුං;
සබ්බෙස චාරුස-වචං බමෙථ,
එතං ඛන්තිං උත්තමමාහු සන්තො.

58.

දුක්ඛො නිවාසො සම්බාධෙ,
යානෙ අසුචිසඬ්ඛකතෙ;
තතො අරිමිහි අප්පියෙ,
තතොපි අකතඤ්ඤනා.

59.

ඔවාදෙය්‍යානුසාසෙය්‍ය,
ගාපකා ව නිවාරයෙ;
සතඤ්ඤි සො පියො හොති,
අසතං හොති අප්පියො.

60.

උත්තමත්තනිවාතෙන,
සුරං හෙදෙන නිජ්ජයෙ;
නිවං අප්පක දානෙන,
වීරියෙන සමං ජයෙ.

61.

න විසං විසම්ච්චාහු,
ධනං සඬ්ඝස්ස උච්චතෙ;
විසං එකංව භනති,
සබ්බං සඬ්ඝස්ස සන්තකං.

62.

ජවනෙ හදුං ජානන්ති,

බලිද්දඤ්ච වාහෙනා;
දුහෙන ධෙනුං ජානන්ති,
භාසමානෙන පණ්ඩිතං.

63.

ධනමප්පම්පි සාධුනං,
කූපෙ වාරිව නිස්සයො;
බහුං අපි අසාධුනං,
නව වාරිව අණ්ණවෙ.

64.

නජ්ජො පිවන්ති නො ආපං,
රුක්ඛා බාදන්ති නො ඵලං;
වස්සන්ති ක්වචි නො මෙසා,
පරත්ථාය සතං ධනං.

65.

අපත්ථෙය්‍යං න පත්ථෙය්‍ය,
අ චිත්තෙය්‍යං න චිත්තයෙ;
ධම්මමෙව සුචිත්තෙය්‍ය,
කාලං මොසං න අච්චයෙ.

66.

අචිත්තිතම්පි භවති,
චිත්තිතම්පි විනස්සති;
න හි චිත්තාමයා භොගා,
ඉත්ථියා පුරිසස්සවා.

67.

අසන්තස්ස පියො භොති,
සන්තෙ න කුරුතෙ පියං;
අසතං ධම්මං රොචෙති,
තං පරාභවතො මුඛං.

සුජනකණ්ඩො නිට්ඨිතො.

4. බාලදුජ්ජනකණ්ඩො

68.

අතිජීවියො න කාතබ්බො,
බලො කොතුහලං කරො;
සිරසා වහාමානොපි,
අඬිඬුරො සටො යථා.

69.

සජ්ජො දුට්ඨො බලො දුට්ඨො,
සජ්ජො දුට්ඨකරො බලො;
මන්තොසධෙහි සො සජ්ජො,
බලො කෙනුපසම්මති.

70.

යො බාලො මඤ්ඤති බාලං,
පණ්ඩිතො වාපි තෙන සො;
බාලොව පණ්ඩිතමානී,
සො වෙ බාලොති වුවිච්ඡි.

71.

මධුංච මඤ්ඤති බාලො,
යාව පාපං න පච්චති;
යදාව පච්චති පාපං,
අථ දුක්ඛං නිගච්ඡති.

72.

න සාධු බලවා බාලො,
සහසා වින්දතෙ ධනං;
කායස්ස හෙදා දුජ්ජඤ්ඤො,
නිරයං සොපපජ්ජති.

73.

සරෙ දුට්ඨො ච මුභිකො ච,
වනෙ දුට්ඨො ච වානරො;
සකුණො ච දුට්ඨො කාකො,
නරෙ දුට්ඨොව බ්‍රාහ්මණො.

74.

දීඝා ජාගරතො රත්ති,
දීඝං සන්තස්ස යොජනං;

දීඝො බාලාන සංසාරො,
සද්ධම්මං අ-විජානතං.

75.

තිල මත්තං පරෙසංව,
අප්ප දොසඤ්ච පස්සති;
නාලිකෙරම්පි සදොසං,
බල-ජාතො න පස්සති.

76.

නත්තදොසං පරෙ ජඤ්ඤා,
ජඤ්ඤා දොසං පරස්සතු;
ගුය්හෙ කුම්මො අඬිගානි,
පර දොසඤ්ච ලක්ඛයෙ.

77.

පණ්ඩිතස්ස පසංසාය,
දණ්ඩො බාලෙන දීයතෙ;
පණ්ඩිතො පණ්ඩිතෙනෙව,
වණ්ණිතොව සුවණ්ණිතො.

78.

ලුද්ධං අත්ථෙත ගණ්හෙය්‍ය,
ථද්ධං අඤ්ජලි කම්මුනා;
ජන්දානුවත්තියා මුල්භං,
යථාභූතෙන පණ්ඩිතං.

බාලදුජ්ජනකණ්ඩො නිට්ඨිතො.

4. මිත්තකණ්ඩො

79.

හිතකාරො පරො ඛන්ධු,
ඛන්ධුපි අහිතො පරො;
අ හිතො දෙහජො බ්‍යාධි,
හිතං අරඤ්ඤමොසධං.

80.

පරොක්ඛෙ ගුණ-හන්තාරං,

පච්චක්ඛේ පියවාදිනං;
වජ්ජේය්‍ය තාදිසං මිත්තං,
විසකුම්භෙ යථා මධුං.

81.

ධනභීතෙ වජේ මිත්තො,
පුත්තදාරා සභොදරා;
ධනවත්තංව සෙවන්ති,
ධනං ලොකෙ මහා සබ්බං.

82.

ජානෙය්‍ය පෙසෙන භවිචං,
බන්ධුං වාපි භයාගතෙ;
අප්පකාසු තථා මිත්තං,
දාරඤ්ච විභවක්ඛයෙ.

83.

සො බන්ධු යො භිතෙ යුත්තො,
පිතරො භොන්ති පොසකො;
තං මිත්තං යත්ථ විස්සාසො,
සා භරියා ව යස්ස නිබ්බුති.

84.

න විස්සසෙ අ-විස්සත්තං,
මිත්තඤ්චාපි න විස්සසෙ;
කදාචි කුපිතො මිතො,
සබ්බං දොසං පකාසයෙ.

85.

සකිං දුට්ඨඤ්ච යො මිත්තං,
පුත සන්ධිතුම්ච්ඡති;
සො මච්චුං උපගණ්හාති,
ගබ්භමස්සතරී යථා.

86.

වහෙ අ-මිත්තං බන්ධෙන,
යාව කාලො අනාගතො;
තමෙව ආගතෙ කාලෙ,

සෙලෙ භින්නෙද සටං ඉව.

87.

ඉණසෙසො අග්ගිසෙසො,
සත්ථුසෙසො තථෙව ච;
පුනප්පුනං විවඬ්ඨන්ති,
තස්මා සෙසං න කාරයෙ.

88.

පදුමංව මුඛං යස්ස,
වාවා චන්දන සීතලා;
තාදිසං නොපසෙවෙය්‍ය,
හදයෙතු හලාහලං.

89.

න සෙවෙ ඵරුසං සාමී,
නච සෙවෙය්‍ය මච්ඡරිං;
තතො අපග්ගණ්හං සාමී,
නෙව නිග්ගහිතං තතො.

90.

සිඬ්ඨි පඤ්ඤාස හත්ථෙන,
චජ්ජෙ සතෙන වාජීනං;
හත්ථීං දන්තිං සහස්සෙන,
දෙස වාගෙන දුජ්ජනං.

91.

කුදෙසඤ්ච කුමිත්තඤ්ච,
කුකුලඤ්ච කුඛන්ධවං;
කුදාරඤ්ච කුදාසඤ්ච,
දුරතො පරිචජ්ජයෙ.

92.

රොගාතුරෙ ච දුබ්භික්ඛෙ,
ඛ්‍යාසනෙ සත්තු විග්ගහෙ;
රාජද්වාරෙ සුසානෙ ච,
යෙ තිට්ඨන්ති සුමිත්තකා.

93.

සීතවාචො බහුමිත්තො,
එරුසො අප්පමිත්තකො;
උපමං එත්ථ ඤාතබ්බො,
චන්ද-සුරිය-රාජ්ජනං.

මිත්තකණ්ඩො නිට්ඨිතො.

5. ඉත්ථිකණ්ඩො

94.

කොකිලානං සද්දං රූපං,
නාරීරූපං පතිබ්බතා;
විජ්ජා රූපං අ-රූපානං,
බමා රූපං තපස්සිනං.

95.

ඉත්ථිනඤ්ච ධනං රූපං,
පුරිසානං විජ්ජා ධනං;
භික්ඛුනඤ්ච ධනං සීලං,
රාජානඤ්ච ධනං බලං.

96.

තපස්සිනො කිසා සොභා,
පුලා සොභා චතුප්පදා;
පුරිසා විජ්ජවා සොභා,
ඉත්ථි සොභාස සාමිකා.

97.

පඤ්ච රත්තා සුගන්ධබ්බො,
සත්ත රත්තා ධනුග්ගහා;
එක මාසා සුහරියා,
අඩ්ඨ මාසා සිස්සා මලා.

98.

භිං රමති පඬ,
හඬ රමති පොක.
ථි රමති පු,
බු රමති ධං.

99.

ජිණ්ණමන්තං පසංසෙය්‍ය,
දාරඤ්ච ගතයොබ්බතං;
රණා පුනාගතා සුරං,
සස්සඤ්ච ගෙහමාගතං.

100.

ද්වත්ති-පතිකා නාරී ච,
භික්ඛු ද්වත්ති-විහාරිකො;
ද්වත්ති-පාස-මුත්තො පක්ඛි,
කත-මායා බහුථරං.

101.

දුජ්ජනං පහාරාදමෙ,
මිත්තං දමෙ අ-භාණිකා;
ඉත්ථිඤ්ච බ්‍යසනා දමෙ,
රාගිනං අජ්ජ භොජනා.

102.

න රත්ති විනා චන්දිමා,
වීචිං විනා ච අණ්ණචො;
භංසං විනා පොක්ඛරණි,
පතිං කඤ්ඤාච සොභතෙ.

103.

පතිනා ජනිතො භොගො,
ඉත්ථියාච සංගොජ්ජිතො;
පුරිසොච භි පධානො,
ඉත්ථි සුත්තංච සුවියා.

104.

සබ්බානදී වඩ්ඤ්ඤි,
සබ්බෙ කට්ඨමයා වනා;
සබ්බිත්ථියො කරෙ පාපං,
ලභමානෙ නිවාතකෙ.

105.

විවාදසිලිං උසුයභාණිනිං,

සම්පස්සතණ්හිං බහුපාකභුත්තිනිං;
අග්ගන්තභුත්තිං පරගෙහවාසිනිං,
නාරිං චජෙ පුත්තසතම්පි පුමා.

106.

භුත්තෙසු මණ්ඩෙසු ජනීව කන්තිනී,
ගුය්හෙව යානෙ භගීනීව හිරිණී;
කම්මෙසු පත්තෙසු කරොති දාසීව,
භයෙසු මත්ති සයනෙසු රාමයෙ;
රුපීසු සික්ඛී කුපනෙසු ඛන්තිනී,
සා නාරී සෙට්ඨාති වදන්ති පණ්ඩිතා;
කායස්ස හෙදාව දිවෙහවෙය්‍ය සා.

107.

සාමා මිගක්ඛී තනුමජ්ඣගත්තා,
සුරු සුකෙසී සමදන්තපන්ති;
ගම්භිරනාහී යුවතී සුසිලී,
හීනෙ කුලෙ ජාතාපි විවාහ්‍යා.

108.

සරදංරතු-කාලානං,
හරියානං රූපවතී;
ජෙට්ඨො පධානං පුත්තානං,
දිසානං උත්තරාදිසා.

109.

යා ඉච්ඡෙ පුරිසො හොතුං,
ජාති ජාති පුනප්පුනං;
සාමිකං අපවායෙය්‍ය,
ඉන්දංව පාරිවාරිකා.

110.

යො ඉච්ඡෙ පුරිසො හොතුං,
ජාති ජාති පුනප්පුනං;
පරදානං විචජ්ජෙය්‍ය,
ධොතපාදොව කද්දමං.

111.

අතික්කන්ත වයො පොසො,
ආනෙති තිම්බරුත්තනිං;
තස්සා ඉස්සා අසද්ධාති,
තං පරාභවතො මුඛං.

ඉත්ථිකණ්ඩො නිට්ඨිතො.

6. රාජකණ්ඩො

112.

ඵකයාමං සයෙ රාජා,
ද්වියාමඤ්ඤෙව පණ්ඩිතො;
සරාවාසො තියාමංව,
චතුයාමං තු යාවතො.

113.

ධනවා සුතවා රාජා,
නදී වෙජ්ජො විමෙපඤ්ච;
යත්ථ දෙසෙ න විජ්ජන්ති,
න තත්ථ දිවසං වසෙ.

114.

යස්මිං පදෙසෙ න මානො,
න පෙමං නව ඛන්ධවා;
නව විජ්ජාගමො කොචි,
න තත්ථ දිවසං වසෙ.

115.

අපුත්තකං සරං සුඤ්ඤං,
රට්ඨං සුඤ්ඤං අරාජකං;
අ සිප්පස්ස මුඛං සුඤ්ඤං,
සබ්බ සුඤ්ඤං දලිද්දකා.

116.

ධනම්චෛශ්‍යා වාණිජ්ජො,
විජ්ජම්චෛ භෞසුතං;
පුත්තම්චෛ තරුණිත්ථිං,
රාජාමච්චං වසං ගමෙ.

117.

නට්ඨොයති අසන්තුට්ඨො,
සන්තුට්ඨො ච මහීපති;
ලජ්ජා ච ගණිකා නට්ඨා,
නිල්ලජ්ජා කුලධිනිකා.

118.

පක්ඛිනං බලමාකාසො,
මච්ඡානමුදකං බලං;
දුබ්බලස්ස බලං රාජා,
කුමාරානං රුදං බලං.

119.

බමා ජාගරියුට්ඨානං,
සංවිභාගො දයික්ඛණා;
නායකස්ස ගුණා එතෙ,
ඉච්ඡිතබ්බා සතං ගුණා.

120.

සකිං වදන්ති රාජානො,
සකිං සමණව්‍යාභිමණා;
සකිං සප්පුරිසා ලොකෙ,
එස ධම්මො සනන්තනො.

121.

අලසො ගිහී කාමභොගී න සාධු,
අසඤ්ඤතො පබ්බජිතො න සාධු;
රාජා අනිසම්මකාරී න සාධු,
පණ්ඩිතො කොටතො තංපි න සාධු.

122.

බහවො යත්ථ නෙත්තාරො,
සබ්බෙ පණ්ඩිතමානිනො;
සබ්බෙ මහත්තමීච්ඡන්ති,
තෙසං කම්මං විනස්සති.

123.

ආයං බයං සයං ජඤ්ඤා,

රාජා සයං කතාකතං;
නිග්ගහෙන නිග්ගහෙනබ්බං,
පග්ගහෙන පග්ගහාරහං.

124.

පිට්ඨිතොක්කං නිසෙවෙය්‍යා,
කුච්ඡිනාව හුතාසනං;
සාමිකං සබ්බභාගෙන,
පරලොකං අමොහවා.

125.

අග්ගි ආපො ඉත්ථිමුල්ලො,
සප්පො රාජ-කුලානිච;
අපයන්තෙන ගන්තබ්බං,
අවිචෙක-පාණහාරකා.

126.

පද්ධි-හරිය-සංවාසො,
පද්ධි චිත්ත දාසකො;
ස-සප්පෙ ච සරෙ වාසො,
මච්චු එව න සංසයො.

127.

මුල්ල සිස්සො පදෙසෙන,
කුනාරි හරණෙන ච;
අසතා සම්පයොගෙන,
පණ්ඩිතොප්පවසීදති.

128.

මාතා පුත්තකරං පාපං,
සිස්සපාපං ගුරුකතා;
රාජා රට්ඨකරං පාපං,
රාජපාපං පුරොහිතො.

129.

අකොධෙන ජිනෙ කොධං,
අසාධුං සාධුනා ජිනෙ;
ජිනෙ මච්ඡරිං දානෙන,

සච්චෙනාලීකවාදිනං;

130.

අදන්තං දමනං දානං,
දානං සබ්බත්ථ සාධකං;
දානෙන පිය වාචාය,
උන්නමන්ති නමන්ති ව;

131.

දානං සිනෙහහෙසජ්ජං,
මච්ඡෙරං දොසනොසධං;
දානං යසස්සි හෙසජ්ජං,
මච්ඡෙරං කපණොසධං.

132.

බහුනමජ්ජසාරානං,
සාමග්ගියා ජයං ජයෙ;
තිණ්ණෙහි චත්තනෙ යොත්තං,
තෙන නාගොපි බජ්ඣතෙ.

133.

සභායො අසමත්ථොපි,
තෙජසා කිංකරිස්සති;
නිවානෙ ජලිතො අග්ගි,
සයමෙ වූපසම්පති.

134.

න රඤ්ඤා සමකං භුඤ්ජෙ,
කාමභොගං කුදාවනං;
ආකප්පං රස භුත්තිංවා,
මාලා ගන්ධ විලෙපනං;
චත්ථං සබ්බඅලඬිකාරං,
න රඤ්ඤා සදිසං කරෙ.

135.

න මෙ රාජා සබ්බා භොති,
න රාජා භොති මෙට්ඨනො;
එසො සාමිකො මය්හන්ති,

විත්තෙ නිට්ඨං සුථාපයෙ.

136.

නාතිදුරෙ භජෙ රඤ්ඤො,
නාව්වාසන්තොපවාතකෙ;
උජුකෙ නාතිනින්නෙ ව,
න භජෙ උච්චමාසනෙ.
ජදොසෙ වජ්ජෙ සෙවකො,
තිට්ඨෙ අග්ගිංව සංයතො.

137.

ගුණි සබ්බඤ්ඤා තුලොපි,
නසොහති අනිස්සයො;
අනග්ගමොපි මණිසෙට්ඨො,
හෙමං නිස්සාය සොහති.

රාජකණ්ඩො නිට්ඨිතො.

7. පකිණිකකණ්ඩො

138.

ඉත්ථිමිස්සෙ කුතොසිලං,
මංස භක්ඛෙ කුතොදයා;
සුරා පානෙ කුතොසච්චං,
මහාලොහෙ කුතොහිරි;
මහාතන්දෙ කුතොසිජ්ජං,
මහා කොධෙ කුතොධනං.

139.

සුරා යොගො විකාලො ව,
සමජ්ජ වරණාලසං;
බ්බිඨාධුත්තො පාපමිත්තො,
හොගනාසමුඛා ඉමෙ.

140.

දිවා නාදික්ඛා වත්තබ්බං,
රත්තො නාවචනෙන ව;
සඤ්චරෙය්‍ය භයා භීතො,

වනෙ වනවරී යථා.

141.

ජීවත්තාපි මතාපඤ්ච,
ඛ්‍යාසෙන පරිකිත්තිතා;
දුක්ඛිතො ඛ්‍යාධිතොමුල්භො,
ඉණවා නිත්‍යසෙවකො.

142.

අනාගතං භයං දිස්වා,
දුරතො පරිවජ්ජයෙ;
ආගතඤ්ච භයං දිස්වා,
අ භීතො භොති පණ්ඩිතො.

143.

නිද්දාලුකො පමත්තොව,
සුඛත්තො රොගවාලසො;
මහිවිණො කම්මාරාමොව,
සත්තෙ තෙ සත්ථවජ්ජිතා.

144.

දුග්ගතං ගච්ඡ හෙ ලාභ,
ලාභී ලාභෙන පුරති;
ථලෙ පවස්ස පජ්ජුන්ත,
සින්ධු ආපෙන පුරති;
නත්ථිදං කම්මප්පධානකං.

145.

න හි කොචි කතෙ කිච්චෙ,
කත්තාරං සමුපෙක්ඛතෙ;
තස්මා සබ්බානි කිච්චානි,
සාව සෙසෙන කාරයෙ.

146.

තුලං සල්ලහුකං ලොකෙ,
තතො වාපල්ල-ජාතිකො;
තතො වුඨ්ඨි මනොවාදො,
පමත්තො බුද්ධසාසනෙ.

147.

පාසාණ්‍යන්තං ගරුකං,
තතො දෙවනවික්ඛණං;
තතො වුඨ්ඨානමොවාදො,
තතො බුද්ධස්ස සාසනං.

148.

කායස්ස දක්ඛිණ හත්ථො,
දොසො එත්ථ කනිට්ඨකො;
කණ්ණ සානාන-මක්ඛිනං,
වාමො තු පාද-පාසකො.

149.

තම්බුලස්ස මජ්ඣ පත්තෙ,
කුචෙරො රක්ඛතී සදා;
මූලමහි රක්ඛති යක්ඛො,
අග්ගමහි කාලකණ්ණිකා;
තානි භුඤ්ජෙය්‍ය ඡන්දිත්වා,
සිරි එවං පවඨ්ඨති.

150.

සම්පුණ්ණරක්ඛො බ්‍රහ්මාව,
අවිචුරක්ඛො ච ඛිස්සණො;
තස්මා හි තෙ පුජ්‍යන්තු,
සදා මානෙන්ති තං නරං.

151.

ගොණා හි සබ්බගිහීනං,
පොසකා භොගදායකා;
තස්මා හි මාතා පිතූච,
මානෙය සක්කරෙය්‍ය ච.

152.

යෙව ඛාදන්ති ගොමංසං,
මාතු මංසංච ඛාදරෙ;
මනෙසු තෙසු ගිජ්ඣානං,
දදෙ සොතෙ ච වාහයෙ.

153.

ගුරුසිද්ධො සිප්පාරම්භො,
රවි සොක්ඛා ච මජ්ඣිමො;
න සිප්පො බුද්ධචන්දරො,
සොරී අඬිගාව මරණං.

154.

අට්ඨමියං ගුරුං හන්ති,
සිස්සං හන්ති චතුද්දසිං;
සිප්පං හන්ති දස සිප්පං,
මාතෘපිතා ච පුණ්ණමිං.

155.

නාළිකං සත්ත නභුඤ්ජෙ,
න ලාබ්භං නචමං තථා;
ද්වාදස ප්‍රිත්තංත්‍රිමිනං,
භුඤ්ජෙ සිප්පං විනස්සති.

156.

එකං චජෙ කුලඤ්ථං,
ගාමස්සත්ථං කුචං චජෙ;
ගාම චජෙ ජනපදත්ථං,
අත්තත්ථං පථවිං චජෙ.

157.

දෙසං ඔස්සජ්ජ ගච්ඡන්ති,
සීහො සප්පුරිසො ගජො;
තත්ථෙව නිධනං යන්ති,
කාකො කාපුරිසො මීගො.

158.

යම්හි පදෙසෙ න මානො,
න පෙමං න ච ඛන්ධවා;
න ච විජ්ජාගාහො කොචි,
න තත්ථ චසනං කරෙ.

159.

චරතොකෙන පාදෙන,

තිට්ඨතොසකෙන පණ්ඩිතො;
අ නිසම්ම පරං යානං,
න පුබ්බමාලයං ජහෙ.

160.

ධන ධඤ්ඤ පයොගෙසු,
තථා විජ්ජාගමෙසු ච;
දුතෙසු අපචාරෙසු,
චජ්ජා ලජ්ජා තදා භවෙ.

161.

ද්වි ගුණො ථීනමාහාරො,
බුද්ධිවාපි චතුග්ගුණො;
ජග්ගුණො හොති වායාමො,
කාමොත්ථට්ඨි-ගුණො භවෙ.

162.

පබ්බෙ පබ්බෙ කමෙත්ථච්ඡු,
විසෙසරසවාග්ගතො;
තථා සුමෙත්තිකො සාධු,
විපරිතොව දුජ්ජනො.

163.

කස්සකො වාණිජො මච්චො,
සමණො සුත සීලවා;
තෙසු විපුල ජාතෙසු,
රට්ඨමිති විපුලං සියා.

164.

අසජ්ඣාය මලා මන්තා,
අනුට්ඨාන මලා සරා;
මලං වණ්ණස්ස කොසජ්ජං,
පමාදො රක්ඛතො මලං.

165.

භීතානං ගච්ඡතෙ විත්තං,
වීරානං සන්තකත්තනං;
වදන්ති ච භීතා ජනා,

පුබ්බ-කම්මජපධානකා.

166.

න වදන්ති වෙවංධිරා,
වායමිංසු සබ්බකම්මෙ;
න වෙ සිජ්ඣති තං කම්මං,
අ-ඵලං ඵව කො දොසො.

167.

නිවං කුලං නිපඤ්ඤං වා,
නිරූපං නිබලං සමං;
ඉමං කාලං ජුත්තකාලං,
ධනමෙව විසෙසකං.

පකිණ්ණකකණ්ඩො නිව්ඨිතො.

පණ්ඩිතො සුජනො කණ්ඩො,
දුජ්ජනො මිත්ත-ඉත්ථි ව;
රාජා පකිණ්ණකො වාති,
සත්ත-කණ්ඩ-විභූසිතං.

විසුද්ධා වාර-ථෙරෙන,
විසුද්ධාරාම-වාසිනා;
සබ්බ-කුලානමත්ථාය,
විසොධිතං පථක්ඛයෙ.